

به نام خدا

جایگاه داروسازان در جامعه

مقدمه:

از زمانیکه سوگند نامه بقراط را بر زبان جاری می کنیم و وارد حرفه داروسازی می شویم ، همواره و بدرستی موظف به رعایت کلیه موازین قانونی مدون در جهت ایفای وظایف علمی نسبت به جامعه خواهیم بود.

وظایفی که مرور آن بیانگر جایگاه رفیع و متعالی داروساز و نقش آن در حفظ و ارتقاء سلامت جامعه می باشد و به دنبال آن منشور حقوق بیماران برای تأکید بر وظایف قانونی داروساز تدوین شده است.

وظایف داروساز در داروخانه و مراکز خدمات دارویی:

- ۱- بررسی علمی و قانونی نسخ ارائه شده
- ۲- کسب اطلاعات از بیمار با مراجعه به پرونده وی در مورد وضعیت یا شرایط ویژه بیمار جهت اطمینان از مناسب بودن داروهای تجویز شده
- ۳- راهنمایی بیمار در خصوص داروهای مشابه
- ۴- اطمینان از کیفیت ، ایمنی و کارایی داروهای تجویز شده اند
- ۵- ارتباط و مشاوره با پزشکان در مواقع لزوم
- ۶- آموزش بیمار در مورد نحوه ، زمان و فاصله ، مقدار و مدت زمان مصرف دارو ، عوارض ناخواسته و جانبی احتمالی ، ادامه یا قطع مصرف دارو ، احتیاط در استفاده توأم داروها ، نحوه نگهداری داروها و ...
- ۷- ساخت و بسته بندی مناسب داروهای ترکیبی و جالینوسی
- ۸- راهنمایی مراجعان در ارتباط با مراقبتهای اولیه بهداشتی
- ۹- تهیه ، ترکیب ، نگهداری و عرضه فرآورده های طبیعی و گیاهی
- ۱۰- تهیه ، نگهداری و عرضه فرآورده های بیولوژیک و بیوتکنولوژی در شرایط مناسب
- ۱۱- تجویز دارو برای بیماریهای جزئی از فهرست داروهای بدون نسخه (OTC)

۱۲- عرضه لوازم و تجهیزات دارویی ، پزشکی و بهداشتی و ارائه اطلاعات و راهنمائیهای لازم در مورد آنها

۱۳- مشارکت در برنامه های آموزشی حرفه ای و اجتماعی

۱۴- اجرای دستورالعمل های اختصاصی سازمانهای بیمه گر در خصوص نحوه ی ثبت اطلاعات نسخ ، تأیید نسخ و توجه به تعهدات دارویی و قیمت های مورد تعهد برای هریک از آنها

۱۵- برنامه ریزی در خصوص خرید از شرکتهای دارویی به نحوی که کمبودهای دارویی مدیریت شده و به بیماران منتقل نگردد. (تهیه استوک مناسب)

۱۶- بهره مندی و بکارگیری علوم مدیریتی و اقتصادی برای ایجاد ، حفظ و نگهداشت داروخانه شامل پرسنل (نیروی انسانی) ، مواد و کالا (دارو ، تجهیزات و ...) و سرمایه ریالی (نقدینگی)

آنچه قانونگذار در رابطه با نقش داروساز در جامعه پزشکی می خواهد:

داروخانه یک واحد دارو درمانی است که همواره باید زیر نظر دکتر داروساز فعالیت کند و در غیاب داروساز نباید به ارائه دارو به بیمار اقدام کند. بیمار باید مستقیماً داروی خود را از دکتر داروساز تحویل گیرد و وظیفه دکتر داروساز ایجاب می کند با ارائه راهنمائیهای لازم به بیمار ، وجود احتمالی تداخل دارو با غذا یا احتمال تداخل داروها را با هم ، برای بیمار شرح دهد و با بررسی کامل نسخه ، هرگونه اشتباه احتمالی را برطرف کند.

نیاز به توجه در خصوص اصول مدیریت در داروخانه:

در ارائه دارو به بیمار در داروخانه در درجه اول ، ارائه خدمات و مراقبتهای دارویی حائز اهمیت هستند که شامل تحویل دارو به بیمار یا همراه وی ، همچنین انجام مشاوره دارویی در همه زمینه ها اعم از نحوه ی مصرف ، شرایط نگهداری ، تداخلات دارویی و عوارض جانبی آن ، ذکر نکات بهداشتی و آموزش اصول پیشگیری است و همگام با آن ، مسائل اقتصادی در مدیریت داروخانه نیز نقش مهمی دارند. مواردی نظیر توجه به بضاعت مالی بیماران ، مشکلات تهیه داروهای کمیاب ، داروهای بیماران خاص ، داروهای تک نسخه ای ، داروهای قاچاق ، سرایت آلودگی ، بیماریهای اورژانسی و... همواره گریبان گیر مدیریت داروخانه ها هستند. بیماران ، پزشکان ، شرکتهای بیمه و شرکتهای

توزیع دارویی همگی در اقتصاد داروخانه نقش تعیین کننده ای دارند و به نوعی مشتریان داروخانه محسوب می شوند ، بنابراین داروساز به عنوان مدیر داروخانه باید بتواند بطور کارآمد و اثربخش روابط منطقی را با این عوامل ایجاد کند به گونه ای که هماهنگی و ارتباط لازم میان همه ی این اعضاء گروه دارویی و درمانی ایجاد شود.

در مکانهای تخصصی نظیر داروخانه ، شایستگی و مهارت افراد در اولویت اول و سایر عوامل در اولویتهای بعدی قرار دارند ، بنابراین بکارگیری افراد ماهر و با دانش کافی اصل اول است.

البته جنبه های مالی از اهمیت زیادی برخوردار بوده و رضایتمندی کارکنان نیز در کیفیت ارائه خدمات نقش زیادی دارد.

داروساز ، مورد اعتماد جامعه و در دسترس ترین عضو تیم سلامت :

علاوه بر کلیه موارد قانونی و حقوقی مطرح شده در فوق داروسازان مورد اعتماد جامعه بوده و یکی از در دسترس ترین اعضای تیم ارایه کننده خدمات سلامت به جامعه خود هستند.

داروسازان برای ارایه مشاوره دارویی ، درمانی ، تعیین مسیر درمان ، تغذیه ، پیشگیری از بیماریها ، حفظ و ارتقا سطح سلامت خانواده همواره پاسخگوی مراجعین خود هستند و حتی بسیاری از این مشاوره ها بصورت تلفنی و غیر حضوری به انجام میرسد و از افتخارات جامعه داروسازی است که این رابطه متقابل و ارایه خدمات ، بدون انگیزه های مالی

و صرفاً" به شکل یک رابطه ناشی از اعتماد و احساس مسولیت نسبت به جامعه شکل گرفته است

جلوه هایی که کمتر به آن توجه شده است :

1. نقش مدیریتی داروسازان در عرصه های مختلف قانون گذاری و اجرایی در جهت افزایش دسترسی جامعه به خدمات دارویی و درمانی ، مکانیزاسیون و ارایه خدمات الکترونیک در سازمانهای بیمه گر برای کاستن از نیاز به مراجعات حضوری و هزینه بر ، برنامه ریزی جهت قطع

دست عوامل موثر در قاچاق دارو ، نظارت بر تولید و واردات و توزیع دارو ، نظارت بر تاسیس داروخانه ها در جهت تنظیم پراکندگی آنها و ...

۲ . آموزش دانشجویان داروسازی متناسب با نیاز جامعه

۳ . سرمایه گذاری در ساخت کارخانه های تولید دارو و فراورده های بهداشتی

۴ . نظارت بر فعالیت کارخانه ها و کارگاههای تولید دارو و فراوردههای بهداشتی

۵ . نظارت بر فعالیت کارخانه ها و کارگاههای تولید فراورده های غذایی و خوراکی

۶ . ایجاد اشتغال برای جامعه (مستقیم و غیر مستقیم)

۷ . انشمار نشریات مرتبط با دارو و سلامت برای افزایش آگاهی و اطلاعات عمومی جامعه.

نتیجه گیری:

- داروسازان دارای جایگاه ویژه ای در راستای ایجاد دسترسی به خدمات دارویی برای جامعه خود هستند .
- داروسازان برای ارایه اطلاعات مورد نیاز برای ارتقای سطح سلامت ، در دسترس ترین عضو تیم سلامت در جامعه تحت پوشش خود هستند .
- انتظار از جامعه داروسازی جهت ارتقاء نظام سلامت ، انتظار شایسته و به حقی است اما باید توجه داشته باشیم هر حرکتی به سمت ارتقاء از مسیر اقتصاد داروخانه ها عبور می کند و شکوفایی اقتصاد داروخانه ها تنها با گام نهادن در مسیر ارتقاء محقق خواهد شد .
- تعرفه های مصوب به هیچ عنوان نه مطابقتی با شرح وظایف داروسازان دارد و نه مطابقتی با هزینه های داروخانه ها در راستای ارتقاء خدمات دارویی دارد.
- دستورالعمل های مربوط به مکانیزاسیون و ثبت اطلاعات نسخ عادی و تأییدی در خصوص جبران هزینه های مربوطه مسکوت مانده اند.
- در حال حاضر بخش اعظم سوبسید پرداختی در بخش دارو ، از جیب داروخانه ها هزینه می شود.(با توجه به حاشیه اندک سود دارو)

- به دلیل شفافیت عملکرد مالی ، داروخانه ها بیشترین ارقام مالیاتی را به نسبت سایر حرف پرداخت می نمایند .
- در هر شرایطی داروسازان بالا بردن سطح سلامت جامعه را در اولویت وظایف و مسولیت های خود قرار داده اند .

از خوانندگان عزیز و همکاران محترم استدعا دارد نظرات خود را در این خصوص به آدرس الکترونیکی darosazan91@gmail.com ارسال نمایند.

دکتر فرشاد اکبری

رئیس انجمن داروسازان استان اصفهان